

EXPO Tentoonstelling in paviljoen Indië Monument over ‘vergeten’ oorlogsslachtoffers Nieuw Guinea

Het verhaal achter de plaquette

Adri Leissner-Baarspul (72) uit Roermond verliest in 1959 haar broer Manfred Baarspul bij een vliegramp in Goa. Hoe moeilijk het is geweest voor de familie om Manfred erkend te krijgen als oorlogsslachtoffer, blijkt uit een tentoonstelling bij het Nationaal Indië Monument in Roermond.

door **Hans Straus**

Manfred Baarspul is op 10 juni 1959 op weg naar huis vanaf het Indonesisch eiland Biak. Baarspul is luitenant ter zee en waarnemer bij de Marine Luchtvaart Dienst (MLD) in Nieuw Guinea; op dat moment nog een Nederlandse kolonie. De MLD moet erop toezien dat het sinds 1949 onafhankelijke Indonesië geen kans krijgt haar claims op Nieuw Guinea door middel van militair ingrijpen af te dwingen. Daarvoor gebruikt de MLD onder andere de vliegboot Martin Mariner. Een Amerikaanse kist die op het water kan landen en die bij aanschaf door de Marine in 1954 al 25 jaar oud is. Zeventien van die ‘doodskisten’ schaft Nederland aan. Daarvan zullen er vier neerstorten met dodelijk gevolg voor de acht inzittenden. Omdat groot onderhoud in de tropen onmogelijk is, moeten de toestellen op gezette tijden terug naar Nederland gevlogen worden. Dat gebeurt meestal op een moment dat zo’n toestel het maximaal aantal vliegreuren voor dat onderhoud al lang en breed heeft overschreden.

Het noodlot treft Manfred Baarspul, waarnemer op een ander toestel van de MLD, in juni 1959. Zijn toestel vertrekt vanaf de thuisbasis in Biak. Bij een tussenlanding in Goa, dan nog een Portugese kolonie, gaat het mis. De Martin Mari-



Adri Leissner bij de plaquette van haar broer bij het Indië Monument in Roermond.

foto Maartje van Berkel

ner raakt een illegaal gebouwd muurtje op het vliegveld, slaat over de kop en vliegt in brand. Van de acht inzittenden zijn er zes op slag dood en overlijden de laatste twee kort na de ramp in het ziekenhuis. Manfred Baarspul, 24 jaar, is meteen overleden. Hij wilde per se met de vlucht mee, omdat hij bij thuiskomst zou trouwen met zijn verloofde.

„Verschrikkelijk”, zucht Adri Leiss-

► **De Martin Mariners zijn bij aanschaf door de Koninklijke Marine al vijftientig jaar oud.**

ner. „Het was de oudste zoon van mijn ouders. Kun je indenken hoeveel pijn dat heeft gedaan.” Vader Paulus Baarspul vecht zeven jaar lang voor erkenning van zijn zoon en de andere inzittenden als oorlogsslachtoffer. De Koninklijke Marine doet de ramp af als bedrijfsongeval. „Mijn vader heeft de erkenning voor zijn zoon niet meer mee gemaakt. In 1996 pas kwam er een plaquette voor de slachtoffers van de Marine Luchtvaartdienst die tussen 1945 en 1962 in Nieuw Guinea zijn omgekomen. Dat waren er toch 400.”

Adri Leissner schrijft twee jaar lang brieven naar de Marine. Pas nadat vertegenwoordigers van het legeronderdeel bij een bezoek ter plekke

zien dat alleen de Marine ontbreekt op de herdenkingsplaquettes van het Nationaal Indië Monument in Roermond, gaat de marineleiding overstag. Bij de algemene marineplaquette en een voor slachtoffers van de vliegrampen met Martin Mariners in Goa, Abadan en Merauke wordt nu elk jaar op 10 juni een herdenking gehouden. „We zijn dan met zo’n vijftien nabestaanden”, zegt Adri Leissner. Met

► **Adri Leissner hoopt dat er nu meer verhalen achter plaquettes worden vastgelegd en gepubliceerd.**

die nabestaanden is ze al twee keer in Goa geweest.

Met de expositie van fotomateriaal, krantenknipsels en teksten – samen met Richard Gabeler, een andere nabestaande, gemaakt – hoopt Adri Leissner de verhalen achter de plaquette van de vliegrampen in Goa, Abadan en Merauke levend te houden. „De expositie is nog tot in september te zien in het Generaal Spoorpaviljoen bij het Nationaal Indië Monument. Mijn verhaal komt ook op de website te staan van het Nationaal Indië Monument. Daarmee hoop ik andere nabestaanden zover te krijgen dat ze ook hun verhaal doen.”